

засудженого. При цьому обов'язково потрібно притягнути до суворой дисциплінарної відповідальності ту особу негативної спрямованості, з чийої вини іншим засудженим були допущені порушення. Безкарність не відіб'є бажання займатись подібним інших засуджених. Потрібно завжди пам'ятати про дієвий педагогічний принцип А.С.Макаренка: бути вимогливим і водночас справедливим.

10. *Засуджений не бачить перспектив дострокового звільнення або він «загнаний в кут».* Жодній людині в місцях обмеження чи позбавлення волі не можна створювати подібних умов: практика свідчить, що навіть сама безправна, слабка особа, доведена до відчаю, здатна принести дуже багато клопоту і проблем. Приховані внутрішні резерви людини є безмежними. Ми навіть самі не знаємо, на що ми здатні в екстремальних умовах. І, дай Боже, не дізнатись ніколи. Людина – найбільша загадка Всесвіту. Потрібно про це завжди пам'ятати.

11. *Провокувальний тип особистості, свідомо та підсвідомо «гра на оточуючих», створення собі «дешевого авторитету».* Як правило, це - особи з сильно спотвореною криміногенною свідомістю та підсвідомістю. В спілкування з такими засудженими потрібно завжди зберігати спокій, діяти згідно чинного законодавства, не піддаватися на провокації, бути вимогливими до них.

Таким чином, існує багато причин, внаслідок дії яких засуджені до обмеження чи позбавлення волі порушують встановлені законодавством вимоги відбування покарання. Але завжди потрібно виявляти ці причини і усувати їх негативний вплив. «Рубанням з плеча» ніколи не можна добитися сталих гарних результатів в своїй професійній діяльності, особливо в такій нелегкій, але вкрай потрібній суспільству сфері, як робота пенітенціарія.

Заросінський Ю.Л.,
професор кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
Почкун А. В.,
ад'юнкт кафедри кримінології та

ЯК НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ ЗЛОЧИНУ ЩОДО ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ АБО ОБІГУ ФАЛЬСИФІКОВАНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ : ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

На сьогодні все частіше увага як науковців, так і практиків приділяється питанню попередження вчинення злочинних діянь шляхом удосконалення заходів віктимологічної профілактики. Зумовлено це тим, що можливість вчинення злочину залежить від багатьох чинників, одними з яких є жертва злочину та її поведінка [1, 52]. Адже, дійсно, боротьба зі злочинністю без урахування заходів віктимологічної профілактики як складової загальної профілактики злочинності є неповною, оскільки у багатьох випадках жертва злочину своєю віктимною поведінкою сприяє вчиненню щодо неї злочину. Саме заходи віктимологічної профілактики забезпечують недопущення перетворення особи на жертву злочину, а в даному випадку на жертву злочину щодо фальсифікації лікарських засобів.

Жертвами злочинів щодо фальсифікації лікарських засобів можуть стати: фізична особа - споживач, аптечні заклади з реалізації лікарських засобів, легальні виробники лікарських засобів, держава. Ми вважаємо за доцільне в межах даної роботи розглянути особливості віктимної поведінки саме фізичної особи-споживача як особи, якій у результаті віктимної поведінки заподіюється безпосередня шкода здоров'ю та життю. Також відповідно надати практичні рекомендації саме для таких осіб як не стати жертвою злочину щодо фальсифікації лікарських засобів.

Віктимна поведінка фізичної особи - споживача, як правило, обумовлюється: недостатнім рівнем правосвідомості, правової освіти, байдужим ставленням до своїх прав як споживача товару, правовим нігілізмом, занадто високим рівнем довіри аптечним закладам щодо якості препаратів, беззастережною довірою рекламі лікарських засобів та наданню переваги розрекламованим лікам (які згідно статистики, найчастіше підробляються), метою придбати найдешевші ліки, не приділяючи увагу їх якості, а у разі виникнення сумнівів

щодо якості препарату – небажанням повідомити відповідного суб'єкта через недовіру органам державної влади або зневіру у правовому вирішенні питання.

На сьогодні не існує жодних чітко визначених рекомендацій, які б набули широкого розповсюдження та здійснювали свій профілактичний вплив на особу - споживача лікарських засобів. Це є проблемою сьогодення та однією з причин, що сприяють обігу фальшивих ліків та території України та подальшій віктимізації суспільства. З огляду на це та враховуючи особливості віктимної поведінки таких осіб, нами були розроблені рекомендації як не стати жертвою злочину щодо фальсифікації лікарських засобів, а саме:

1) необхідно купувати лікарські засоби виключно в аптечних закладах, що мають ліцензію на здійснення відповідної діяльності. Також краще купувати ліки в аптечних закладах, що гарно себе зарекомендували на вітчизняному ринку. Перевірити наявність ліцензії аптечного закладу на сьогодні дуже просто. Наказ МОЗ України Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами від 31.10.2011 року №723, а саме п.3.5.7. даного Наказу, передбачається, що ліцензіат, який провадить діяльність з роздрібною торгівлі лікарськими засобами, повинен мати в залі обслуговування населення інформацію про наявність ліцензії (копії ліцензії), про особливості правил відпуску лікарських засобів, місцезнаходження і номер телефону суб'єкта господарювання, якому належать аптека та структурні підрозділи, місцезнаходження і номер телефону державного органу у справах захисту прав споживачів, місцезнаходження і номер телефону територіального органу державного контролю якості лікарських засобів, а також книгу відгуків та пропозицій, забезпечити можливість встановлення та функціонування інформаційного стенда або терміналу [2].

Отже, ознайомитись з ліцензією аптечного закладу можливо на інформаційному стенді або на, так званому, «куточку споживача». Якщо ж у споживача виникають сумніви щодо автентичності ліцензії, існує можливість перевірити її дійсність на офіційному сайті Держлікслужби України у розділі «Державні реєстри»/Реєстр ліцензій оптової та роздрібною

торгівлі лікарськими засобами, де за назвою або адресою аптечного закладу можливо отримати необхідну інформацію;

2) не купувати лікарські засоби через мережу інтернет або пошту. Пунктом 2.6 Ліцензійних умов забороняється дистанційна (через мережу Інтернет) торгівля лікарськими засобами, а також продаж лікарських засобів поштою та через будь-які заклади, крім аптечних, та поза ними, крім винятків, що передбачені для закладів у сільській місцевості [2];

3) небайдуже ставитись до своїх прав як споживача, що передбачені З.У. «Про захист прав споживачів» [3], тобто не нехтувати правом ознайомитись зі змістом сертифікату якості на лікарський засіб, що видається виробником та завірений печаткою останнього постачальника. Ліцензіат зобов'язаний пред'явити на вимогу сертифікат до ознайомлення. У разі співпадіння серії лікарського засобу в сертифікаті та на самому лікарському засобі, можна вважати такий засіб належної якості. Якщо у покупця виникають сумніви щодо справжності сертифікату, його дійсність можна перевірити за допомогою мережі Інтернет. Для цього необхідно зайти на офіційний сайт українського фармацевтичного інституту якості за посиланням - <http://uphiq.org/ru/check4>, ввести номер серії лікарського засобу та отримати необхідну вам інформацію. З огляду на вищезазначене, необхідно наголосити на проблемі недостатнього забезпечення доступу до мережі Інтернет аптечних закладів, що суттєво обмежує можливість споживачів, а так само, і працівників аптечних закладів отримувати достовірну інформацію про якість лікарських засобів і тим самим захистити своє здоров'я та життя;

4) У разі придбання споживачем, з його точки зору, лікарського засобу сумнівної якості необхідно звернутись зі скаргою на якість лікарського засобу до територіального відділення Держлікслужби України або на адресу Держлікслужби України. Правильно зазначає С. Чередніченко, начальник Держлікслужби у Львівській області, - необхідно закликати громадян активніше відстоювати свої права. За 10 місяців 2012 року до Держлікслужби Львівщини звернулось лише 9 споживачів (у Києві зареєстровано 400 звернень). Тож у разі найменших сумнівів у якості медичних препаратів рекомендуємо написати відповідну заяву (зразок знаходиться на

офіційному сайті Держлікслужби України) і принести ліки для їх лабораторного дослідження [4].

Важливу роль у недопущенні перетворення особи-споживача на жертву злочину щодо фальсифікації лікарських засобів відіграють також наступні заходи профілактики як: інформаційна робота ЗМІ, розповсюдження листівок і брошур роз'яснювального характеру, застосування соціальної реклами, вплив через освітні заклади та роботу громадських організацій, підвищення рівня правового виховання та правової освіченості населення.

Отже, дослідивши особливості віктимної поведінки особи-споживача лікарських засобів, нами були розроблені рекомендації для таких осіб як не стати жертвою злочину щодо фальсифікації лікарських засобів. Ми усвідомлюємо, що дані рекомендації не можуть стовідсотково захистити споживачів від фальсифікованих ліків, але вони можуть послугувати гарним заходом віктимологічної профілактики даного виду злочину та у комплексному застосуванні з іншими заходами профілактики призвести до зменшення кількості злочинів щодо фальсифікації лікарських засобів, а відповідно збережуть життя і здоров'я громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Кулієв А.Ю. Запобігання злочинності заходами віктимологічної профілактики. Науковий журнал «Південноукраїнський правничий часопис» №3 2007 с. 51-53
- 2.Наказ МОЗ України Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами від 31.10.2011року № 723 [Електронний ресурс] : Офіційний сайт ВРУ – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>
- 3.Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 року № 1023-XII [Електронний ресурс] : Офіційний сайт ВРУ – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
- 4.Фальсифіковані ліки: як боротися з тінню? [Електронний ресурс] : Медична газета України «Ваше здоров'я» – Режим доступу : <http://www.vz.kiev.ua/falsifikovani-liky-yak-borotisya-z-tinnyu/>